

Fanon Mixtape

MATHIEU CHARLES

Een mixtape van het kolonialisme

Lotte Bode
Gezien op 10 september 2019
KOPERGIETERY, Gent
Het TheaterFestival

Performer Mathieu Charles brengt *slam poetry* en *rap* op de planken. Hij deelt zijn ervaringen als man van kleur in een witte wereld. Maar werkt zijn *mixtape* in het theater?

11 SEPTEMBER 2019

Toen Mathieu Charles het kolonialisme bestudeerde, ontdekte hij dat er nog steeds fysieke kolonies bestaan. Alleen heten die vandaag anders. Frankrijk kent 'départements et régions d'outre-mer', Nederland noemt haar kolonies 'bijzondere gemeentes' en Amerika, zelf ooit een kolonie, heeft 'unincorporated territories'. '*What about* dekolonisering?' vraagt Charles zich af. Het land waar zijn vader vandaan komt, Mauritius, was lange tijd gekoloniseerd door Nederland, Frankrijk en Groot-Brittannië. Charles' verontwaardiging over het blijvende kolonialisme is de voedingsbasis van deze performance.

Mathieu Charles is een bekende naam in de wereld van *rap* en *spoken word.* Voor het eerst maakt hij nu een performance voor het theater. 'Fanon Mixtape' is een collage van ervaringen en inzichten van een man van kleur in een witte wereld. Charles brengt daarmee een ode aan Frantz Fanon (1925-1961). De Martinikaanse filosoof, psychiater en verzetstrijder schreef over de psychè van de gekoloniseerde mens en hoe zijn zelfbeeld door het kolonialisme getekend blijft. Charles spreekt of rijmt in het Nederlands en voegt er Franse uitlatingen en snelle Engelse gedichten aan toe. De tekst bevat het snedige en rauwe karakter van *slam poetry* en kan op zichzelf zeker interessant zijn. In het geheel van de performance volstaat dat echter niet.

'Weet je hoe het voelt om op te groeien in een witte wereld?' vraagt Charles in de microfoon. Als hij wil verder gaan, werkt het toestel niet meer. Met één simpel beeld antwoordt Charles zo perfect op zijn eigen vraag. Het symbool verliest echter zijn kracht doordat hij hetzelfde spelletje herhaalt met tien andere microfoons. Akkoord, het benadrukt de blijvende en terugkerende onderdrukking van mensen van kleur. Maar de boodschap wordt op die manier erg uitleggerig en expliciet. Net zoals de hele performance.

'Weet je hoe het voelt om op te groeien in een witte wereld?'

Rond de tien microfoons legt Charles een cirkel van zout. Hij bouwt een interessante scenografie op, maar doet daar verder weinig mee. Ook qua spel geloven wij hem niet altijd. Bij momenten voelt het alsof Charles zijn tekst aframmelt. En zoals veel *poetry slammers* vervalt hij in een repetitieve intonatie waarbij bijna elke zin in de hoogte eindigt. Als Charles je vraagt of je het woord 'samenleving' of het woord 'minderheden' al eens goed bekeken hebt, brengt hij daarmee geen grote inzichten. Pas tijdens de Engelse rapsequenties komt Charles' literaire talent echt over, ook al gaan die te snel om volledig in je op te nemen.

Jammer genoeg blijft Charles ook inhoudelijk aan de oppervlakte. Hij koos voor Fanon omdat die in een droom tot hem kwam, maar verder leren we niets wezenlijks over de schrijver. Meer nog, Charles portretteert Fanon als een soort Christusfiguur die zijn liefde voor de zwarte medemens uit. Fanon schreef zijn baanbrekende studie *Zwarte huid, witte maskers* inderdaad 'to understand and to love', maar tegelijk pleitte hij voor geweld om tot zelfrealisatie en zelfrepresentatie te komen. De filosoof was één van de eerste die het verwrongen zelfbeeld van de gekoloniseerde beschreef. Het revolutionaire van zijn denken krijgen we niet mee in 'Fanon Mixtape'.

Charles' ongeduld, zijn verontwaardiging en zijn verzet moeten erkend worden. Het is vermoeiend om voor je bestaansrecht te blijven vechten, zoals hij zelf helder stelt. Zijn oproep tot dekolonisatie moet gehoord worden en er is nood aan verhalen en vormen die niet beantwoorden aan de westerse, witte norm. Net daarom kan het publiek wel wat meer aan dan een herhaling van wat al geschreven of gezegd is.